

Stupňování A

morfemická struktura komparativu a superlativu:

mlad-š-í-Ø, nej-mlad-š-í-Ø

(1)

mladší, starší, chudší, hustší, slabší; novější, čířejší, hloupější, tupější; věrnější, čitelnější, okatější, krvavější, ženštější

→ stupňovací morfém má 2 alomorfy: -š-, -ejš-

(2)

dobr-ý – lep-š-í, velk-ý – vět-š-í, mal-ý - men-š-í, zl-ý - hor-š-í , dlouh-ý – del-š-í

→ derivace ze supletivních kořenů

(3a)

krátk-ý – krat-š-í, krotk-ý - krot-š-í, nízk-ý – niž-š-í, blízk-ý – bliž-š-í

(3b)

vysok-ý – vyš-š-í, hlubok-ý – hlub-š-í vs. divoký - divočejší

(3c)

tenk-ý – tenčí, hezk-ý – hezčí, měkk-ý – měkčí, lehk-ý – lehčí

různé změny na švu mezi kořenem a –š- u uzavřené skupiny adjektiv zakončených na *k*

+ snad-n-ý – snaz-š-í, zad-n-í – zaz-š-í

(4)

*mrtvější, *nesenější, *přišlejší, *matčinější

stupňovatelná jsou jen kvalitativní A

(5a)

Petr je starý.

→ polární význam

(5b)

Petr je starý jako Pavel.

Petr je starší než Pavel.

Petr je z nás nejstarší.

→ komparativ a superlativ nepresuponují pozitiv

Dokulilova onomaziologická teorie

struktura pojmu: **pojmová báze – pojmový příznak**

4 základní kategorie, které jsou (zhruba) izomorfní se základními slovními druhy:
substance (N), vlastnost (A), děj (V), okolnost (ADV, předložková fráze)

pojmenovací proces:

1. zařazení k pojmové bázi → slovní druh výsledného pojmenování

např. osoba → báze = substance, slovní druh = N

2. výběr pojmového příznaku, který charakterizuje bázi → slovní druh, ze kterého je pojmenování derivováno

např. pojmenování osoby podle:

a) vztahu k substanti → konatelská N (*hodinář*)

b) charakteristické vlastnosti → nositelé vlastností (*blbec*)

c) děje → činitelská N (*učitel*)

3 typy onomaziologických kategorií (tj. sémantických změn)

1. **Mutace** = vytvoření nového pojmenování

+/- změna slovního druhu: činitelská N, konatelská N, jména míst, relační A, inchoativa, ...

2. **Modifikace** = modifikace významu existujícího pojmenování

slovní druh se nemění: přechýlená N, kolektiva, deminutiva, perdurativa, ...

3. **Transpozice** = transpozice významu do jiného slovního druhu

deadjektivní abstrakta, verbální substantiva, procesuální N, ...